

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

8
2023

Tosh o'rmoni
(Navoiy viloyati)

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 426 sahifa, 30-avgust, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'zR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMBIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va

innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi Pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq Markazi xorijiy hamkorlik bo'yicha mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

JSTga a'zolik Yangi O'zbekistonni jahon iqtisodiyotiga olamshumul integratsiyalashtiradi	6
Muxiddin Kalonov , i. f. d., professor	
O'zbekistonda ipakchilik sanoatining rivojlanish strategiyalari samarasi.....	11
Jumayev Olimjon Sadulloevich , tadqiqotchi	
"Yashil" iqtisodiyot va uni shakllantirish masalalari.....	18
Yokubjanov Doniyor Islom o'g'li , tayanch doktorant	
Suv ta'minot korxonalarining biznes jarayonlari bo'yicha asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI)ni baholash.....	24
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich , PhD	
O'zbekiston fond bozorida investorlarning pul mablag'larini jalb qilish mexanizmlaridan foydalanish.....	27
Karimov Akramjon Ikromjon o'g'li , PhD	
Ishchi kuchi bozorining amal qilish metodologiyasi	34
Mamaraximov Bekzod Erkinovich , i. f. n., dotsent	
Yashil turizmni rivojlantirish va takomillashtirish istiqbollari.....	39
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna , kafedra o'qituvchisi	
Suv resurslaridan foydalanishning samaradorligini baholashga yondashuvlar.....	44
Axmedov Sayfullo Normatovich , t. f. n., mustaqil tadqiqotchi	
Samarqand viloyatida xizmat ko'rsatish sohasining holati va innovatsion rivojlanish tendensiyalari tahlili.....	50
Berdiyev Anvar Abduraxmonovich , tayanch doktorant	
Mamlakatimizda markaziy bank monetar siyosatini amalga oshirishning amaliy holati	56
G'aybullayeva Zilola Raxmatullo qizi , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari kapitalidagi mavjud davlat ulushlarini kamaytirish	61
Olimjanova Nigora Alisherovna , mustaqil izlanuvchi	
Infratuzilmaviy investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda islom moliya bozorining roli.....	65
Saydirasulov Laziz Alimovich , doktorant	
Balansning tarkibiy tuzilishi va unga ta'sir etuvchi omillar	71
Tulayev Mirzakul Salamovich , kafedra dotsenti; Axmedov Akbarali Sultonmurodovich , i. f. n (PhD)	
Интеграция современных информационных систем в аудит бюджетных организаций	78
Урдабаев Жарылкап Ермакбаевич , независимый исследователь	
Формирование и использование ресурсного потенциала промышленных предприятий.....	83
Махмудов Носир Махмудович , д. э. н., профессор; Фозилова Фирангиза Комиловна , докторант	
Qishloq xo'jaligi ekinlarining yovvoyi ajdodlarini genofond sifatida asrash va ulardan samarali foydalanish zarurati.....	89
Sherali Xolliyev , kafedra o'qituvchisi	
Turizmni rivojlantirishda axborot texnologiyalarning o'rni	94
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna , mustaqil tadqiqotchi	
Sanoat klasterlarini tashkil etish va boshqarishning o'ziga xos jihatlari.....	99
Xakimov Ziyodulla Axmadovich , dotsent; Axmadova Rayxona Jasurbek qizi , tadqiqotchi	
"Universitet-ishlab chiqarish" integratsiyasi sharoitida oliy o'quv yurtlarining innovatsion rivojlanishini boshqarishning nazariy qoidalari.....	103
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxo'ja qizi , iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent	
Farmatsevtika sanoati raqobatbardoshligini oshirishda farmatsevtikaga ixtisoslashgan erkin iqtisodiy zonalardan foydalanishning xorij tajribasi.....	108
Abdiyeva Flora Botir qizi , tayanch doktorant	
Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga ilmiy yondashuvlar	114
Abdullayev Farxod Ozodovich , mustaqil tadqiqotchi	
Budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishda fiskal va monetar qoidalardan foydalanishning nazariy jihatlari	119
Hakimjon Hakimov , tadqiqotchi	
Analyzing the Impact of External Debt on The Financial Security of the Country	125
Sanakulova Barnogul Rizakulovna , Doctor of Economic Science, Professor;	
Jamolov Mirzabek Mirjalil ugli , Senior researcher	

Sanoat korxonalarining iqtisodiy o'sishi va barqaror rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	129
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
Digital Advertising Oasis: Qatar's E-Marketing Revolution	133
Mirziyo Sodikov Odiljon ogli	
Tikuv-trikotaj korxonalari faoliyatida marketing tadqiqotlaridan foydalanishning SWOT tahlili	138
Ro'zmamatov Abbas Tolibjon o'g'li, magistrant	
Xorijiy investitsiyalar oqimiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash uchun ekonometrik regression model tuzish.....	144
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li, tayanch doktorant	
Eksport – mamlakat iqtisodiy o'sishiga ta'sir etuvchi asosiy omil sifatida	151
Sharifi Ahmad Sakhrob, mustaqil izlanuvchi	
Роль цифровизации туристической отрасли в повышении её экспортного потенциала страны	156
Суюнова Фотима Баходир кизи, базовый докторант	
Surxondaryo viloyati iqtisodiyotiga kiritilgan xorijiy investitsiyalar prognozi	161
Xatamov Nurbek Ochildiyevich, erkin tadqiqotchi	
Inson kapitalini oshirishda xodimlarni o'qitish va rivojlantirishning o'rni.....	169
G'aniyeva Dilnoza Baxriddin qizi, doktorant	
Совершенствование порядка исчисления и уплаты акцизного налога в Узбекистане	174
Жуманиязова Феруза, PhD, доцент	
Yevropa tiklanish va taraqqiyot bankidan investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	179
Mamatov Bahromjon Shavkatovich, dotsenti, PhD	
Davlat-xususiy sherikligini rivojlantirishning xorijiy tajribalari	184
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna, mustaqil izlanuvchi, i. f. f. d. (RhD)	
Banklar moliyaviy barqarorligini ta'minlashda makroprudensial siyosatning o'rni.....	190
Nilufar Sharipova, PhD	
Dunyoda qorako'l teriga bo'lgan talabning pasayishi: sabab va oqibatlar	197
Nurillayev Jamoliddin Yarashevich, doktorant, i. f. n., dotsent	
Mehnat resurslarini faoliyatini tashkil etishning mezonlari va ko'rsatkichlari.....	201
O'roqov Mamurali Odil o'g'li, tayanch doktorant	
Biznes loyihalarini moliyalashtirishning xorij tajribasi	208
Razzaqov Jasur Hamraboyevich, dotsent, PhD	
Сравнительный анализ методов оценки финансирования инновационных разработок предприятие.....	212
Рузиева Дилноза Абдусаматовна, независимый исследователь	
IPOning muvaffaqiyatlilik darajasini aniqlash metodikasini takomillashtirish yo'llari	216
Saydullayev Shaxzod Sherzodovich, PhD	
Источники финансирования стартап-проектов и способы их привлечения	222
Хажиев Бахтиёр Душабоевич, dotsent, iqtisodiyot fanlari nomzodi	
Tashqi iqtisodiy munosabatlar sharoitida tashqi savdo va bojxona mexanizmlarini tartibga solish masalalari	227
Adizov Sardor Rashidovich, mustaqil izlanuvchi	
Shaxsning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash strategiyasini ishlab chiqish	231
Mamatov Sardor Axmatjonovich, mustaqil tadqiqotchi	
Malayziya iqtisodiyotida Islom kapital bozori ahamiyatining tahlili.....	238
Abrorov Sirojiddin Zuxriddin o'g'li, PhD	
Анализ современного состояния предприятий топливно-энергетического комплекса Узбекистана	243
Мирзахалилова Азизахон Алишеровна, докторант	
Moliyaviy savodxonlik orqali fond bozori savdolarida institutsional investorlar faolligini oshirish	249
Sultanov Maxmud Axmedovich, dotsent, PhD	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini tashqi bozorlarga yetkazib berishda tijorat standartlarining o'rni	254
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li, PhD; Fayzullayev Shuhrat Sherali o'g'li, tayanch doktorant	
Особенности использования системно-процессного менеджмента в развитии зеленой экономики	259
Отакулов Махамаджон Каримович, PhD, и.о. доцент	
Milliy turizm tarmog'ida raqobat ustunliklarini aniqlashning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	264
Xalilov Sirojiddin Sherali o'g'li, PhD	
Sut mahsulotlari ishlab chiqarish korxonalarida "yashil marketing" strategiyalari.....	268
Eshmatov Sanjar Ashirqulovich, mustaqil tadqiqotchi, i.f.f.d.(PhD)	

O'zbekiston Respublikasida kredit mexanizmini takomillashtirish imkoniyatlari	272
Gadoyev So'hrob Jumakulovich , PhD, dotsent	
Влияние инвестиционной политики на инновационную деятельность в Республике Корея	277
Алимова София Розумбаевна , независимый исследователь	
Hududlarda oliy ta'lim va mehnat bozori integratsiyasi yo'nalishlarini takomillashtirish.....	282
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich , tayanch doktorant	
Bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiy potentsialni rivojlantirish.....	290
N. N. Ismatullayeva , tayanch doktorant	
Mahalliy byudjet daromadlari shakllanishi va muammolarining amaliy holati va tahlili.....	293
Ollokulova Feruza Mansurovna , PhD	
Temir yo'l transportidan samarali foydalanishning ekonometrik tahlili.....	298
Shakarova Difuza Ruzimuratovna , tayanch doktorant	
Формирование кредитного портфеля современного коммерческого банка.....	304
Жураева Нодира Фузулий кизи , ассистент кафедры	
Logistika kompaniyalarida yuklarni sug'urtalashni takomillashtirish yo'llari	310
G. Abduvosidova , kafedra o'qituvchisi	
Tumanlar va tadbirkorlikning rivojlanish darajalarini baholash uslublari.....	315
Nazarov Shohbek Isroilovich , magistrant	
Shaxsning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash strategiyasini ishlab chiqish	320
Mamatov Axmetjon Atajanovich , professor; Allaberganov Zakir Gayibovich , dotsent	
Moliya tizimini barqarorlashtirishda mahalliy budjetlarning imkoniyatlarini oshirish masalalari	327
Ollokulova Feruza Mansurovna , PhD; Eshonqulov Asliddin Mamatmurod o'g'li , magistrant	
Byudjetdan tashqari mablag'lari samaradorligini oshirishda davlat xaridlarining roli	330
Norov Akbar Ruzimamatovich	
Fond bozorini rivojlantirishning mamlakat iqtisodiy o'sish jarayonlari bilan bog'liqligi	335
Xoliqov Ulug'bek Rustamovich , t.f.n.	
Sun'iy intellektning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri: xorijiy tajriba	341
N.N.Ro'ziyev	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishda investitsion loyihalarni jalb qilishning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	350
Astanov Sherzod Rustamovich , mustaqil tadqiqotchi	
Assessing the Impacts of Modern Models for Increasing Textile Product Exports through Green Strategies.....	356
Nosirova Charos	
MDH mamlakatlarida islom moliyasini rivojlanish istiqbollari	364
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna , tayanch doktorant	
Qayta ishlash sanoati korxonlarini iqtisodiy samaradorligini oshirishning zamonaviy yo'llari	369
Abduxamidova Gulxayo , tadqiqotchi	
Mintaqa iqtisodiyotiga kiritilayotgan xorijiy investitsiyalar statistik tahlili	374
Xatamov Nurbek Ochildivich , erkin tadqiqotchi	
Международный опыт развития регионов путем привлечения инвестиций через рынок капитала	380
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи , докторант	
Искусственный интеллект как инструмент управления человеческими ресурсами	386
Хайдарова Малика Шакирджановна , преподаватель кафедры	
Surxondaryo viloyatida kichik tadbirkorlik rivojlanishining iqtisodiy-statistik tahlili	396
S.T.Toshaliyeva , PhD	
Jahon Savdo Tashkiloti faoliyati va unga a'zo bo'lish xususida.....	403
Ruzibayev Jahongir Nodirovich , tadqiqotchi	
Xufiyona iqtisodiyot ulushining oshishi O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy xavfsizligiga bevosita tahdid sifatida.....	407
Nabiyev Feruz Nurmurodovich , tadqiqotchi	
Anoerob qayta ishlash jarayonini elektr impulsli ishlov berish	412
Imomova Nodira Shavkatovna tadqiqotchi, Sultonov Mansur Qilichevich PhD	
Milliy transport infratuzilmasini takomillashtirish.....	416
Xashimova Naima Abitovna , i.f.n., professor; Ergashev Shoxrux Vosiljon o'g'li assistent	
Korxonalar faoliyatida internet – marketing texnologiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslar.....	421
M.A.Saparova , talaba	

KORXONALAR FAOLIYATIDA INTERNET-MARKETING TEKNOLOGIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

M.A.Saparova

Urganch davlat universiteti iqtisodiyot yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Maqolada Internet-texnologiyalar va korxonalarda Internet-marketing texnologiyalarini qo'llash asosida rivojlanishning umumiy tendentsiyalari ko'rib chiqiladi. Bunda keltiriladigan nazariy tadqiqotlarga asoslanib, internet-marketing texnologiyalari internet-marketingning yaxlit tizimini ishlab chiqishni hisobga olishi va uni korxona va tashkilotlar tomonidan marketing faoliyatini olib borish shartlariga moslashtirish lozimligiga to'xtab o'tiladi.

Kalit so'zlar: Korxona, marketing, Internet-marketing, kommunikatsiya, reklama, video platform, Mobil internet marketing.

Аннотация: В статье рассматриваются общие тенденции развития на основе использования интернет-технологий и технологий интернет-маркетинга на предприятиях. На основе теоретического исследования подчеркивается, что технологии интернет-маркетинга должны учитывать развитие целостной системы интернет-маркетинга и адаптировать ее к условиям маркетинговой деятельности предприятий и организаций.

Ключевые слова: Предприятие, маркетинг, Интернет-маркетинг, коммуникация, реклама, видеоплатформа, Мобильный интернет-маркетинг.

Abstract: The article examines the general trends of development based on the use of Internet technologies and Internet marketing technologies in enterprises. Based on the theoretical research, it is emphasized that internet marketing technologies should take into account the development of the integrated system of internet marketing and adapt it to the conditions of marketing activities by enterprises and organizations.

Key words: Enterprise, marketing, Internet marketing, communication, advertising, video platform, Mobile internet marketing.

KIRISH

Bugungi kunda ishlab chiqarishning turli sohalarida zamonaviy raqamli texnologiyalarning tobora ko'payib borayotganligi korxonalar uchun bozorlar va iste'molchilar haqida ma'lumot to'plash va tahlil qilish, xarid qilish jarayonining barcha bosqichlarida iste'molchi bilan marketing kommunikatsiyalarini amalga oshirish, brend xabardorligi va sodiqligini oshirish uchun tubdan yangi imkoniyatlarni taqdim etadi. Natijada, raqamli iqtisodiyotning muhim qismi bo'lgan internet-marketing texnologiyalari raqamlashtirish jarayonida muhim o'rin tutadi va zamonaviy marketing nazariyasi va amaliyotida Internet-marketing kommunikatsiya vositalarining rivojlanishi bilan korxonalar marketing faoliyatini mukammal yuritish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Bozor munosabatlarining rivojlanishi tijorat tashkilotlari tomonidan marketing faoliyati jarayonida axborotni olish, qayta ishlash va ulardan foydalanishning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Amerika Marketing Assotsiatsiyasi marketingni "tashkilotlar va manfaatdor tomonlar manfaati uchun mijozlar qiymatini yaratish, rag'batlantirish, yetkazib berish va mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish uchun tashkiliy funktsiya va jarayonlar to'plami", shu jumladan qiymatni yetkazib berishda aloqa komponentini "rag'batlantirish" ning barqaror ta'siri sifatida belgilaydi ^[1].

Shuningdek, zamonaviy marketing faoliyati bir qator olimlar jumladan, J.Kester Internet-marketingni maqsadli bozorlar bilan aloqa qilish uchun Internet va boshqa elektron aloqa shakllaridan foydalanish sifatida belgilaydi ^[2]. I. V. Uspenskiy Internet-marketingni G. L. Bagiyevning "Internet muhitida marketingni tashkil etish nazariyasi va metodologiyasi" tushunchasiga asoslangan holda ko'rib chiqadi ^[3]. A. M. Predein, Inter-

net-marketingni Internet-marketing kommunikatsiyalari nuqtai nazaridan ko'rib chiqib, Internet-marketing va oflayn marketing o'rtasidagi farq aloqa vositalarining mazmunida ekanligini ta'kidlaydi [4]. D.Chaffee va hammualliflar Internet-marketingning soddalashtirilgan ta'rifini "raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali marketing maqsadlariga erishish" sifatida berishadi [5].

B. Halligan va D. Shahning Internet marketingini kontent marketingi, ijtimoiy media marketingi, qidiruv tizimini optimallashtirish va brendlashdan foydalangan holda iste'molchilarni mahsulot va xizmatlarga jalb qilish usuli sifatida kiruvchi marketing nuqtai nazaridan aniqlashni ko'zda tutadi.

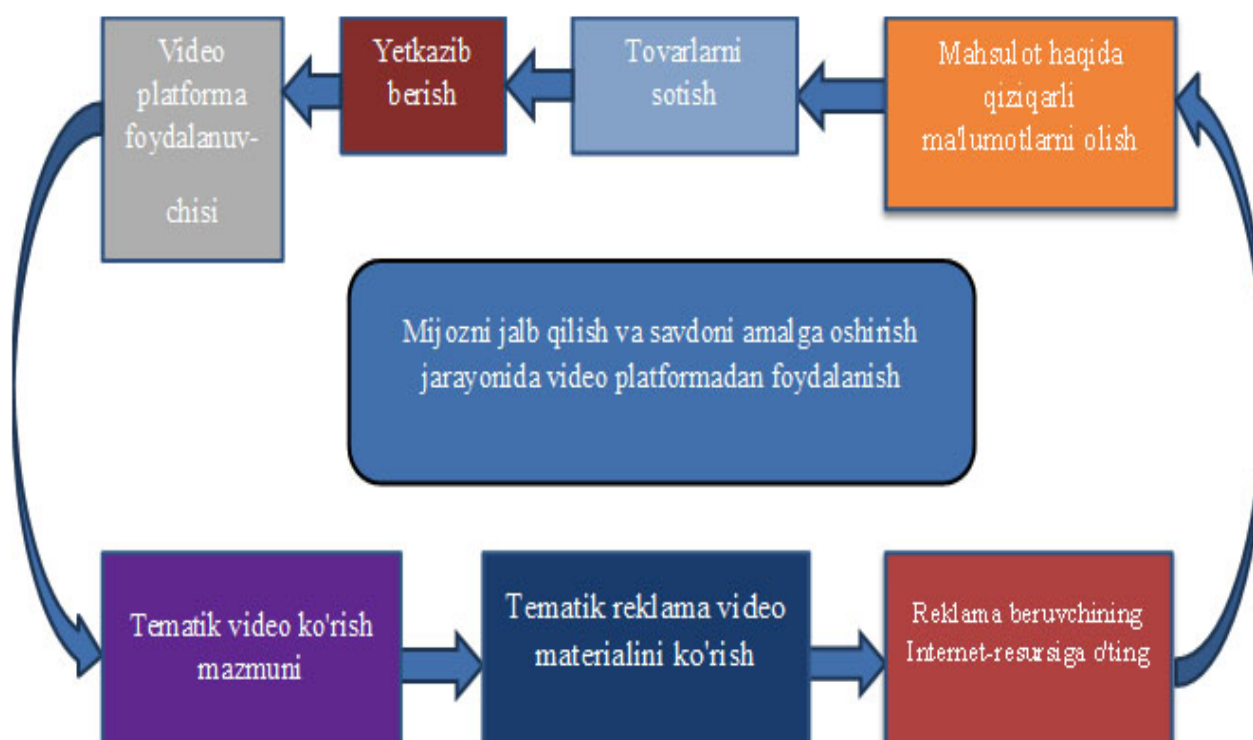
B. Halligan va D. Shah an'anaviy chiquvchi marketingdan farqli ravishda ("maqsadli auditoriyani topish") kiruvchi foydalanuvchi so'rovlari bilan ishlashga ("maqsadli auditoriya tomonidan topilishi") e'tibor qaratadi [6]. Shu qatorda mahalliy olimlarimizdan Sh.J.Yergashxodjayeva Internet tizimi bu – innovation marketingning oddiy bir yangi vositasigina emas, balki korxonada marketing majmuini kengaytirish vositasi hamdir deb e'tirof etadi. Ya'ni yangi axborot texnologiyalarining ulkan rol o'ynashiga qaramay, elektron marketing an'anaviy marketing o'rnini bosmasdan, uni faqat to'ldirib turadi, shu tariqa marketing faoliyati majmuini kengaytiradi, ya'ni amaliyotda integratsiyalangan yondashuv qo'llaniladi. Shu sababli kompaniya faoliyatining muvaffaqiyati an'anaviy va elektron innovatsion marketing oqilona uyg'unlashuviga yerishish bilan belgilanishi lozimligini ko'zda tutadi [7].

Demak, yuqorida keltirilgan turli xil ta'riflar Internet-marketingning turli jihatlarini tavsiflaydi hamda hozirgi bosqichda Internet-marketing dolzarb mavzu hisoblanadi.

TAHLILLAR VA NATIJALAR

Bugungi kunda zamonaviy korxonalar uchun internet-marketingni rivojlantirish asosiy ma'lumot manbai hisoblanadi. Ushbu sohada olib borilgan bir nechta tadqiqotlarga qaramay, zamonaviy korxonalar uchun Internetda marketingni rivojlantirishning asosiy yo'nalishi savdoni oshirish va o'z brendini rivojlantirish uchun ilg'or Yevropa texnologiyalaridan foydalanish hisoblanadi. Bunda korxonalarning Internetdagi tijorat faoliyati doimiy rivojlanish va murakkablashuv jarayonida o'z mahsulotlarini sotish uchun mutlaqo yangi, ilgari foydalanilmagan resurs y'ani zamonaviy internet-marketing texnologiyalarini qo'llab-quvvatlash egallaydi.

Ana shunday texnologiyalarga misol sifatida korxonalar mahsulotlarini sotishda zamonaviy reklama texnologiyalardan video portallardan foydalanishni va bu korxonalar uchun yetakchi o'rinlarda turishini ko'rish mumkin(1-rasm).

1-rasm: Internetda video platformadan foydalanish orqali mijozni jalb qilish jarayoni [8]

Demak, allaqachon yaratilgan mustaqil video resurslarga alohida e'tibor qaratilmoqda, ularning vazifasi tashrif buyuruvchilar oqimini ko'paytirish uchun xizmatning ishlashini ta'minlashdir. Bunday resurslardan foydalanish reklama beruvchi uchun reklama mahsulotini amalga oshirish uchun eng maqbul vosita hisoblanadi.

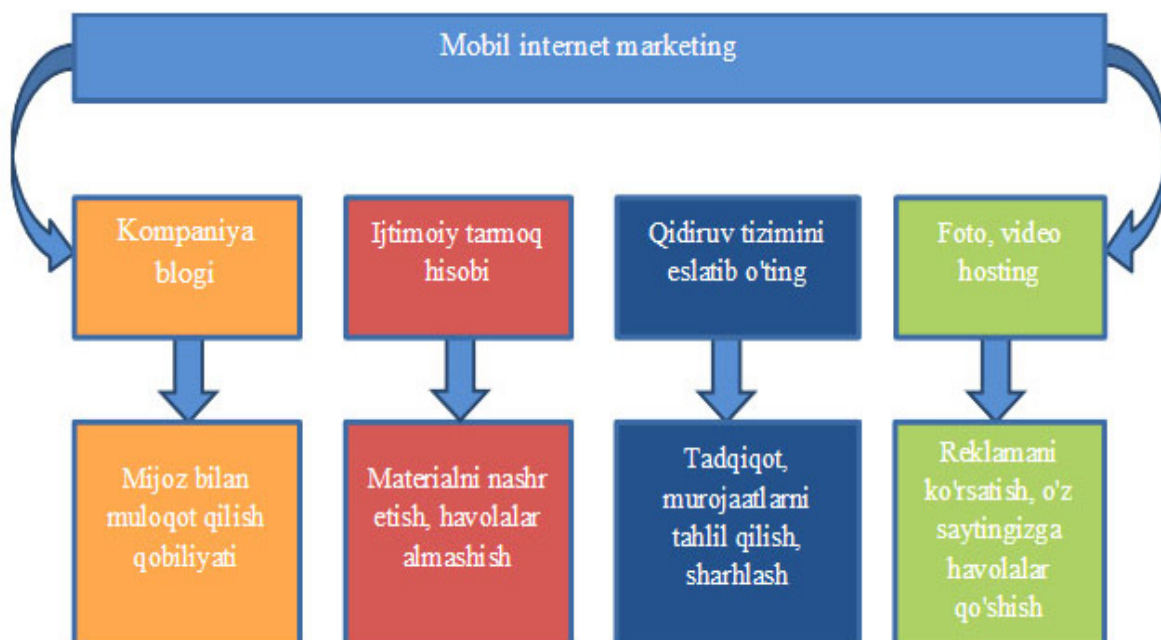

Marketing siyosatini ishlab chiqishda Internetda video platformadan foydalanish orqali mijozni jalb qilish bo'yicha tadbirlarga alohida e'tibor beriladi. O'z mahsulotini reklama qilishda undan samarali foydalanish uchun ushbu jarayonning har bir bosqichi alohida o'rganiladi.

Shu jihatdan ijtimoiy tarmoqlarda reklama qilishga qaratilgan marketing faoliyatida quyidagi yo'nalishlar aniqlangan:

- kompaniyaning blogini targ'ib qilish;
- ijtimoiy tarmoqlarda shaxsiy hisobingizdan foydalanish;
- tematik forumlarda axborot faoliyati;
- ma'lumotnoma qidiruv tizimlarini qo'llash;
- havolalar almashinuvi;

Shu bilan birga, mijozlar auditoriyasini sifat darajasini oshirish uchun mobil Internet sohasida qo'shimcha platformalardan foydalanish usullarini ko'rib chiqish mumkin bo'ladi (2-rasm).

2-rasm: Mijozlar auditoriyasining sifat darajasini oshirish maqsadida mobil Internet sohasida qo'shimcha platformalardan foydalanish ^[9]

Yuqorida keltirilgan 2-rasm ma'lumotlari tahlilini ko'radigan bo'lsak, Internetda qo'shimcha platformalardan foydalanish natijasida marketing yuqori darajaga ko'tarilmoqda. Differensial platformalardan foydalanish imkoniyati ushbu manbalar orqali doimiy bilvosita ta'sir qilish orqali tarmoqda taqdim yetilgan brendga foydalanuvchi ishonchini sifat jihatidan oshirish imkonini beradi.

Yuqoridagi ma'lumotlarga qo'shimcha taklif sifatida korxonalar o'z mahsulotlariga mijozlarni topishda yana bitta internet marketing texnologiyasi y'ani Virusli reklamani tarqatishga bo'lgan virusli marketing kabi yo'nalishni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishi lozim. Ushbu yo'nalishning asosiy g'oyasi resursga tashrif buyuruvchiga axborot mazmunini taqdim etishdan iborat bo'lib, u o'z navbatida uni boshqa foydalanuvchilar bilan almashadi.

Internet-marketingning ushbu sohasi o'rtasidagi sifat jihatidan farqi quyidagicha:

- elektron resurs foydalanuvchilarida qiziqish uyg'otadigan axborot mahsulotini yaratish nuqtai nazaridan reklama kompaniyasining arzonligi. Keyingi reklama uning harakatlariga asoslanadi, shuning uchun reklama mazmunini targ'ib qilish uchun hech qanday xarajatlarning mavjud emasligi;
- mijozlarning kompaniya brendiga va uning mahsulotlariga sodiqligini shakllantirish. Foydalanuvchining reklama mahsulotiga ijobiy munosabati uning mahsulotga bo'lgan munosabatini oldindan belgilab beradi va uni sotib olish yehtimoli darajasini oshiradi;
- qonunchilik darajasida cheklavlarning yo'qligi ommaviy axborot vositalarida mahsulotlar reklama berish imkoniyatiga yega bo'lmagan korxonalarning reklama imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi.

Virusli reklamaga buyurtma beruvchi kompaniyalar ikki toifaga bo'linadi:

1. Onlayn sohada o'z maqomini saqlab qolish uchun yirik brendlar.
2. Asosiy vazifasi yelektron bozorga kirishdan iborat innovatsion mahsulotni ishlab chiquvchi kichik kompaniyalar.

Shuni ta'kidlash kerakki, virusli mijozlar orasida yeng katta guruh reklama moddiy ne'matlarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan amalga oshiriladi, bu esa sanoat ishlab chiqaruvchilari orasida ushbu turdagi reklamadan foydalanishning mashhurligini ko'rsatadi.

Umumiy qilib keltiradigan bo'lsak, hozirgi davrda onlayn-tijorat bozorida dolzarb bo'lgan quyidagi yo'nalishlar aniqlandi:

- o'z mahsulotini targ'ib qilish va brend siyosatini mustahkamlash maqsadida video platformalardan foydalanish;
- real bozorlar, ishlab chiqaruvchilar va distribyutorlar haqidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan virtual platformalar yaratish;
- kompaniyaning marketing siyosati sifatini oshirish uchun alohida vosita sifatida sayt monitoringidan foydalanish;
- elektron bozorning salmoqli ulushini mobil Internetga o'tkazish;
- video platformalar va ijtimoiy tarmoqlarning ommaviyligi ortib borayotgani sababli tarmoqdagi virusli marketing hajmining oshishi;
- kontekstli reklamadan foydalanishning doimiy ravishda o'sishi;
- Internet targ'ibot vositasi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yangi texnologiyalar va Internetning paydo bo'lishi va doimiy rivojlanishi bilan korxona egalari o'z mahsulotlarini sotishga yordam beradigan ko'plab vositalarga ega. Internet-marketingga asoslangan bunday innovatsion strategiyalar tadbirkorlarga kengroq maqsadli auditoriyani qamrab olish, tegishli va jozibador auditoriya yaratish hamda iste'molchilarning istaklarini yanada aniqroq qamrab olish orqali o'zlarining marketing va reklama sa'y-harakatlarini ilgari hech qachon bo'lmaganidek kengaytirish imkoniyatini beradi.

Biroq, har qanday operatsion strategiyada bo'lgani kabi, internet-marketing texnologiyalarini qo'llash ham katta e'tibor talab qiladi. Kichik korxonalar, bu holda, o'z mijozlarining ehtiyojlarini tahlil qilish va o'rganish, o'z faoliyatini iste'molchilar talablariga muvofiq ravishda to'g'rilash, shu bilan birga strategik maqsadlarini muvofiqlashtirishi kerak bo'ladi. Ushbu jihatlarni bilish va raqamli texnologiyalarni yaxshi tushunish marketing adekvat operativ strategik qarorlarni qabul qilishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Котлер Ф., Келлер К. Л. Маркетинг-менеджмент : пер. с англ. – 15-е изд. – СПб. : Питер, 2018. – С. 26; Belch G. E. Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective. – N. Y. : McGraw Hill, 2017. – P. 37–39.
2. Кастельс М. Галактика интернет: размышления об интернете, бизнесе и обществе : пер.с англ. –Екатеринбург : У-Фактория, 2004. – С. 5.
3. Успенский И. В. Интернет-маркетинг. – СПб. : Изд-во СПГУЭиФ, 2003. – С. 28.
4. Предеин А. М. Эффективность маркетинговых коммуникаций в сети Интернет : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05. – Екатеринбург, 2009. – С. 16.
5. Chaffey D., Ellis-Chadwick F., Mayer R., Johnston K. Internet Marketing. Strategy, Implementation and Practice. – Prentice Hall : Upper Saddle River, 2009. – P. 11.
6. Halligan B., Shah D. Inbound marketing. Get found using Google, social media and blogs. – N. Y. : John Wiley and Sons, 2014. – P. 15–16.
7. Ergashxodjaeva SH.D. Innovatsion marketing. Darslik. –T.: TDIU, Iqtisodiyot, 2014. –178 bet
8. Курманов В.В. Формирование интегрированной системы Интернет-маркетинга в коммерческой организации и Способы взаимодействия с целевой аудиторией дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 - Брянск 2014 –С-52.
9. Курманов В.В. Формирование интегрированной системы Интернет-маркетинга в коммерческой организации и Способы взаимодействия с целевой аудиторией дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 - Брянск 2014 –С-60.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtmoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Тел.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtmoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Тел.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.

